

ਦਫਤਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਪੰਜਾਬ
ਬਲਾਕ-ਈ, ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਵਿੱਦਿਆ ਭਵਨ, ਛੇਵੀਂ ਮੰਜਿਲ, ਫੇਜ਼-8, ਮੋਹਾਲੀ
ਫੋਨ ਨੰ. 0172-2212221

ਵੱਲ

ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ(ਸੈ.ਸਿ.),
ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾਇਟ,
ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ(ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ)
ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ(ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ)

ਮੀਮੋ ਨੰ: SECRET, O/P/201838793
ਮਿਤੀ:- 28-08-18

ਵਿਸ਼ਾ :- 'ਪੜ੍ਹੋ ਪੰਜਾਬ, ਪੜ੍ਹਾਓ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਸਬੰਧੀ।

- 1.0 ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੋਚਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- 2.0 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਸੁਧਾਰ ਲਈ 'ਪੜ੍ਹੋ ਪੰਜਾਬ, ਪੜ੍ਹਾਓ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਫਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਬੇਸਲਾਈਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਮਿਲੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੇਸਲਾਈਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੁੱਝ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ:-

1. ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਸਕੂਲ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰਣ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦਰੱਖਤਾਂ, ਫੁੱਲਵਾੜੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਸੂਚਨਾ ਬੋਰਡ ਤੇ ਰੋਜਾਨਾ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਜ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦ, ਮਹਾਨ ਕਵੀ, ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤ੍ਹਰਾਂ ਜੇਕਰ ਸੋਹਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਰਾਂਡੇ, ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਸਿੱਧ ਹੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲੰਘਦਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ, ਪੱਕੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਆਪਣੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (Catalogue,) ਸਾਇੰਸ, ਗਣਿਤ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਜਾਂ ਜਿਆਮਤੀ ਅਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਰਾਮਦੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੋਟਾ ਮੋਟਾ ਲਿਖਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 'ਕੰਧ-ਪੱਤਰਿਕਾ' ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਲਿਖਤਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।
4. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ 2000 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਲੇਬਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ(Dictation) ਦਾ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। SA1 ਵਿੱਚ 5 ਅੰਕ Dictation ਲਈ ਰਖੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 5 ਅੰਕ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਲਈ ਵੀ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
5. ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਸਮੇਂ ਐਕਟੀਵਿਟੀ-ਮਡਿਊਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਵਿਤ ਚਾਰਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ, ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਨਿਯਮਤਿਤਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ।
6. ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਮੁਹਾਰਨੀ ਕਾਰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਪਹਾੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
7. ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਮਟੀਰੀਅਲ ਦੀ ਕਿੱਟ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸ਼ਬਦ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਾਲ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਲਦ ਹੀ ਹੈਡ ਆਫਿਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ, ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ, ਜਿਲ੍ਹਾਂ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀਆਂ, ਸਬੰਧਤ ਜਿਲ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ, ਸਬੰਧਤ ਡਾਇਟ ਫੈਕਲਟੀ/ਜਿਲ੍ਹਾਂ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।
9. ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਾਨ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦਿਨ ਇਹਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੈਰਾ ਜਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਚੇਟਕ ਨੂੰ ਉਭਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ., ਪੰਜਾਬ।